

Hoge groei maakt Indonesië geliefd bij het Nederlandse bedrijfsleven

Edwin Mooibroek
Jakarta

De Indonesische economie groeit hard. Steeds meer Nederlandse bedrijven tonen dan ook interesse voor het land.

'De belangstelling is de laatste jaren sterk toegenomen', vertelt Elmar Bouma, directeur van de INA, de Indonesisch-Nederlandse kamervan koophandel. 'Steeds meer Nederlandse bedrijven nemen deel aan beurzen in Indonesië en ook melden ze zich meer en meer rechtstreeks bij ons. Er zijn hier nu meer dan honderd Nederlandse bedrijven actief en elke maand komen er twee tot drie bij.' Vooral de voedingsmiddelenindustrie, de olie- en gassector en bedrijven die zich bezighouden met biobrandstoffen en informatietechnologie tonen interesse.

De groeicijfers van de Indonesische economie zijn ook indrukwekkend. In 2009 groeide het bruto binnenlands product met 4,6%, in 2010 met 6,1% en voor dit jaar wordt minstens 6,4% voorspeld. Indonesië had ook weinig last van de wereldwijde financiële crisis. 'Wij zijn niet zo exportgeoriënteerd als onze buurlanden', zegt econoom Thee Kian Wie. 'De export maakt 30% uit van ons bbp. De economie groeit vooral door de binnenlandse bestedingen.'

Indonesië moest van ver komen. Het land werd zwaar getroffen door de Aziatische crisis in 1997, die uiteindelijk leidde tot de val van oud-dictator Soeharto.

Met de toename van de politieke stabiliteit nam ook de belangstelling van investeerders weer toe. Tegelijkertijd staat Indonesië veel meer open voor buitenlands kapitaal. Zo opende Vopak april vorig jaar nog een grote olieterminal in de haven van Jakarta. 'In 2005 is het monopolie voor staatsoliebedrijven opgeheven. Daardoor was het voor ons mogelijk hier een vestiging te openen', zegt Mark Noordhoek Hegt, directeur van Vopak Indonesië. 'Indonesië wordt in toenemende mate een importland voor olie- en chemieproducten, en dat is voor ons interessant. Ook is er geen land met een langere kustlijn dan Indonesië, waardoor er nog heel veel terminals gebouwd moeten worden. De 240 miljoen inwoners consumeren ook steeds meer.'

Juist de groeiende middenklasse is voor veel bedrijven interes-

**Indrukwekkend
De economische groei
dit jaar bedraagt naar
schatting 6,4%**

**Talrijk
Indonesië telt 240 mln
inwoners, die steeds
meer consumeren**

**Kansrijk
Bedrijven laten zich
niet weerhouden door
de vele obstakels**

sant, ook al geldt een inkomen van \$5000 per jaar al als een middeninkomen. 'Indonesië is natuurlijk geen westers land met een hoog inkomen per hoofd van de bevolking', zegt Elmar Bouma van de INA. 'Maar er zijn ook nog meer dan 10 miljoen mensen die een inkomen hebben dat vergelijkbaar is met de Europese inkomens.'

Toch is zakendoen in Indonesië niet gemakkelijk. Corruptie en de enorme bureaucratie zijn nog altijd een groot probleem. Maar Bouma van de INA ziet daarin geen belemmering. 'Ondanks de corruptie is er als bedrijf in Indonesië prima zaken te doen. En de Indonesische overheid heeft de afgelopen jaren veel maatregelen genomen om die terug te dringen.'

Een andere belemmering is dat regels ineens kunnen veranderen, om binnenlandse bedrijven te beschermen. Ook bestaat er een zogeheten negatieve investeringslijst, voor sectoren waarin buitenlandse bedrijven alleen deels of helemaal niet mogen investeren. Daardoor kan Vopak bijvoorbeeld maar voor 49% aandeelhouder zijn van de terminal in Jakarta. 'Wij zien dat niet als probleem', zegt Noordhoek Hegt. 'We zijn gewend om in Azië met partners te werken. Het helpt vaak om een goede partner te hebben, ook om wegwijs te worden in de bureaucratie. Wij zijn erg blij met onze partner hier, ook omdat die zelf actief is in de oliemarkt.'

'Als de handelsbelemmeringen worden opgeheven, zou de Indonesische economie gemakkelijk

met 8% per jaar kunnen groeien', aldus Walter van Hattum, handelsattaché van de Europese Unie in Jakarta. 'De Europese Unie probeert dan ook tot een handelsakkoord te komen. De onderhandelingen beginnen hopelijk binnenkort.'

Voor auto's uit Europa moeten bijvoorbeeld importheffingen worden betaald, terwijl dat voor Japanse auto's niet het geval is, omdat Japan een handelsakkoord heeft met Indonesië. Een BMW is daardoor in Indonesië bijna twee keer zo duur als in Europa, ook al omdat er nog een luxe belasting wordt geheven. Van Hattum: 'Ook wordt bij aanbestedingen niet altijd gekeken naar kwaliteit. Overheidsinstanties zijn vaak bang om beschuldigd te worden van corruptie, waardoor ze kiezen voor de goedkoopste offerte. Europese bedrijven lopen daardoor soms opdrachten mis.'

Econoom Thee Kian Wie weet wel waarom er zo veel handelsbelemmeringen worden opgeworpen. 'Rationeel weten we dat we buitenlandse investeringen nodig hebben, maar in ons hart wantrouwen we buitenlandse bedrijven. We hebben denk ik een minderwaardigheidscomplex en zijn bang weggeconcurrerd te worden.' Maar veel bedrijven laten zich niet tegenhouden door alle obstakels. Zo staat Nederland in de top 10 van directe investeerders in Indonesië. 'Je moet er absoluut nu bij zijn', zegt Noordhoek Hegt van Vopak. 'Als je te lang wacht, vis je achter het net.'